

Ludovik v. Beethoven, stvaritelj nove umetnosti, naj izverstnejši skladavec in naj večji instrumentalist tega stoletja, je bil rojen 17. dec. l. 1770, † 26. marca l. 1827. na Dunaju. Njegove veličastne skladbe ložje občudujemo kakor popisujemo. Slavo njegovo spoznava le poznejši svet, za ktereга je pisal ta preimenitni mojster. Vendar je v svojem življenju imel dosti temačnih dnevov, ker so ga še njegov zadnji čas tlačile nemile skerbi za naj potrebnejšo reč — namreč za to, kar vsaki človek potrebuje, dokler ne more živ pod zemljo. Takšno plačilo dobiva še dan današnji marsikteri, čigar ime se bo lesketalo v milšem prihodnjem času. —

(Dalje prih.)

0 vprašanj pri letošnjem konz. spraševanju.

(Dalje.)

3. Neverjetno je, bi človek mislil, da bi nedolžni otroci, ki spoštujejo in ljubijo svojega učitelja in odgojitelja, ga ne vhogali ali se mu celó zoperstavljali, ali pri vsem tem prinesejo nekteri otroci med drugimi napakami tudi to v šolo. Menda ni učitelja, ki že več časa uči, da bi se mu kaj takega ne bilo pripetilo. Kje ta napaka izvira, ne bomo tukaj govorili; pojdi sam po hišah, in vidil boš, kako že mati dojenčka uči, naj svojo sestrico udari, ker mu noče jabelka dati; pesterna tolče kamen, na katerem se je otrok spodtaknil, in brezumni oče pripoveduje otrokom, kako je on svojim učiteljem nasprotoval in se še zdaj vesolja smeja, ali pa preklinja učitelje in vse šolske naprave. — Kaj čemo tedaj od otrok pričakovati? — Ložje bo učitelj nepokorščino odvrčal kot nepokorne otroke poboljšal. Vadi naj jih tedaj a) od mladih nog pokorščine; naj jim ne pripusti kaj storiti, kar bi pozneje opustiti mogli; pa naj tudi otrokom ne spregleduje majhnih pregreškov, da bi tako iz majhnih pregreškov v velike zabredli. b) Odgojitelj naj ne zapoveduje in prepoveduje preveč; posebno naj ne prepoveduje kaj takega, kar bi otroci še ne bili mislili, ker človek hrepeni po tem, kar je prepovedano. c) Naj preterdo ne zapoveduje, tudi naj ne prepoveduje reči, ki bi otroku preveč premagovanja prizadjale, ali pa bi jih bilo še celó nemogoče storiti. Napačno je, da se od otrok toliko ali pa še več tirja kot od odrasčenih. d) Učitelj naj nikoli ne zapoveduje in prepoveduje zavoljo samega sebe; ampak vse zapovedi in prepo-

vedi bodo naj šolske postave zavoljo reda in da se dobro ime šole ohrani. d) Bodi tudi v tem otrokom sam v izgled, in ne prepiraj se nikdar z nikomur. Ako se ti pa vendar prikaže napaka nevbogljivosti, varuj se, da te nevolja ali celó jeza ne zgrabi. Mirno pomisli, kaj je storiti. V časih bo učitelj hitro okoliščine tako spremenil, da bo nepokorščina sama otroka kaznovala, post.: Ti nisi spisal svoje naloge, ne bom te mogel pohvaliti gosp. fajmoštru, ki bodo spise drugih učencev pregledavali. Ali: Ne moreš iti igrat se, ker nisi še spisa končal. — Dobro je včasih nepokorneža od drugih otrok odločiti, rekoč: Vsi učenci me vbogajo, samo ti ne, nisi tedaj več moj učenec tako dolgo, dokler se ne poboljšaš; tudi ne terpim, da bi med mojimi učenci sedel. — Ne zaverzi in ne sovraži nikdar takih otrok, ogiblji se jih le na videz, in kadar se vidi, da bi se radi z učiteljem sprijaznili, obrni zopet okoliščine tako, da dobiš vzrok ga spet nazaj posaditi. Lepi poduki so pri taki priložnosti na pravem mestu.

Če pride nasprotvanje od domačega pohujšanje, znabiti še celó od staršev, tedaj je sveta dolžnost vseh predstojnikov šolskih, da odgojitelju pomagajo, in z vso močjo in oblastjo pokažejo, da so varhi izreje otročje. Šiba je v takih okoliščinah potrebna, pri otroku, ako se ne da z lepim pripogniti, pri starših pa resnoben poduk. Nikakor se ne sme dopustiti, da bi otroci ali tudi starši s takimi napakami zmagali; ker to bi imelo naj hujše nasledke ne samo za šolo, temuč tudi za deržavno življenje.

4. — 5. Dragi prijatelj! — Že večkrat si mi tožil, da ti „Slovensko-nemška gramatika“ ni po volji — da nima zistema, ali da je vsa zmešana i. t. d. Dovolj mi, prosim, o tem svoje misli razodeti. — Kaj ne, otrok se zato uči nem. slovnice, da bi se naučil nemškega jezika; saj jaz sem se je zato učil. Jezika se pa človek uči, če govori, kakor se tudi otrok hoditi uči s hojo, ne pa po mrtvih vodilih. Kako si se pa ti navadil slovenski govoriti? Si že pozabil? — Čakaj ti bom povedal! Bil si še majhen, in nisi še znal drugega govoriti kot ata in mama. Pokazali so ti naj pred tvojega starjega bratca in te prašali: „Kdo je ta?“ — Ti pa nisi vedil. Oče so ti rekli: „Reci: Tone“. Ti si rekel: Tone. Prišla je tvoja sestrice, te je poljubila in prašala: „Kdo sem pa jaz?“ — in zopet nisi mogel povedati. Sestrice te je nagovorila, rekoč: „Mina“ —

in ti si rekel: Mina; pa ona ti ni dala pred pokoja, da si njeno ime prav izgovoril. Tako so ti vse druge reči kazali in te učili jih imenovati. — Ravno je pes zalajal, ti si se smejal, in mati te prašajo: „Kaj dela pes?“ Ti si molčal; mati pa so ti govorili: „Pes laja, — reci še ti tako: Pes — laja“. Ravno tako so tudi storili, kadar je krava mukala. To je šlo tako dolgo, da si se naučil govoriti. Tako sim se tudi jest in vsaki drugi učil govoriti. To je tedaj naj naravniši in naj gotovši pot, da se jezika naučimo. Ko bi nas bili naši starši učili slovnice, — bi še zdaj govoriti ne znali. To so starši dobri vedili, čeravno niso bili didaktikarji.

Glej, ravno tako uči naša „Slovensko-nemška gramatika“ otroke nemškega jezika. Otroci so se v 1. razredu navadili reči imenovati, in morda tudi kratke stavke izgovarjati. V 2. razr. se pa učijo izrekovati, kaj otroci sami in potem, kaj druge reči delajo, — potem, kakšne so reči, kaj de so ali kam se prištevajo i. t. d. Učē se nadalje vse to v treh časih zgovarjati, vprašanje zavijati, in tudi vevati, pa vse tako ob kratkem, kakor taki otroci morejo misliti in govoriti. — Ko si bil že bolj odrastel, jel si tudi že nekoliko dalje misliti: čegav je pes, — kje je, kam gre, — potem: kdaj, kje, — kako, — zakaj se kaka reč godi i. t. d. Zato „Slovensko-nemška gramatika“ še le v 3. razr. uči padeže ali sklone in potem okoliščine časa, kraja, načina, vzroka i. t. d. Popred je dosti, da se učenci učē gramatike le toliko, kolikor ravno za posamezne stopnje ali vaje potrebujejo. Zato se pri začetku rabi samo osebek in povedek, potem le prvi skloni različnih osebkov v edinem, dvojnem in množnem številu. Ta gramatika je ravno zato prav dobra, ker tako previdno napreduje in vselej vse naj pred po izgledih in primernih vajah potrebne vodila posnema, da se jih morejo potem učenci tako rekoč igranje naučiti. Po opombah ali vodilih (po slovenski in po nemški) pa sledē zopet primerne slovensko-nemške vaje, ktere vsako prejšno vodilo prav do pikice pojasnujejo. Po taki poti si otroci nabirajo obilno lepega govorivnega blaga za slovenščino in nemščino.

Posebno lepo se pri takem ravnanji lahko obdeluje slovenščina, če namreč učitelj skerbno gleda na to, da otroci vsako besedo posebej in celi stavek prav izgovarjajo in pišejo, in če se zraven slovnicične sklanjave, oblike i. t. d. skerbno obde-

lujejo. Pozneje (v 4. razredu) se učenci učé skladati posamezne stavke na mnogo načinov; saj tudi mi vsi smo mogli več stavkov vkup zvariti, dokler posameznih nismo znali dobro izgovarjati. Kako prosto, očitno je to! Pa ne samo pri učenju jezika, ampak kamorkoli se ozreš, ljubi moj, lahko vidiš, da pri poduku postopajo po neki naravni neprisiljeni poti, bodi si rokodelec ali kdo drugi; nikjer ne vidiš, da bi mojster svojemu učencu vse orodje, kar ga ima, na kup vergel in mu v glavo vbijal, zakaj je to ali uno, da bi se učenec hitreje naučil; in vendar smo mi po osnovi prejšnjih „Sprachlehr“ mogli tako delati. Glej, čevljar vé, kaj je prav, in kaj je npravni poduk, dasiravno se ni učil „didaktike“; zakaj bi li učitelj tega ne razumel in ne vedil. Ljubi prijatelj, ali boš zdaj še godernjal zoper „Slovensko - nemško gramatiko“ in terdil svoje „Satzlehre“ in mertve nerazumljive nemške vodila prejšnjih „Sprachlehr“?

(Dalje prih.)

Otrok in njegove misli.

Če odrasčeni človek pomisli na svoje pretekle leta, na tisto srečno dobo, ko je namreč še v sami srajčici okoli skakljjal, ko je svoje edino veselje le v kosu kruha, v mleku ali pa v nedolžnih igračah imel, zares, pri takih premišljevanjih marsikteremu solze v očeh igrajo. Ne le eden samo želi še enkrat v otročji starosti živeti! Kako nepremišljeni smo vendar nekdanj bili in kako nespametno smo odgovarjali v otročjih letih! „Ali se res zdaj Bog nad nami krega?“ sem večkrat blelih lic mater prašal, ko je germenje po vseh štirih stranéh neba donelo. Verjel sem lahkomišno vsakemu, če je le eno ped večji bil od mene in mislil sem ga naj bolj skušenega človeka na svetu. Kaj ne, dragi učitelj, da si mogel smejati se večkrat odgovorom nedolžnih otročičkov, ko so boječi šolo obiskovati začeli; kaj ne, da si spomnil se v takih zadevah tudi svoje mladosti? Ali vidiš, kako se majhni učenki ročice tresejo in glas derhtá, kadar jo kaj vprašaš in, če le količkaj zavpiješ, se revica joka.

Bodi tedaj vsaj od začetka z otroci celó prijazen, že iz tega namena, da potem raji v šolo hodijo; premisli njih zmožnost in starost; ne žugaj in ne kaznuj otroka za vsaki nespa-